

# HRVATSKI glasnik

Godina XX, broj 27

8. srpnja 2010.

cijena 100 Ft



Pranje na Dunavu,  
običaj šokačkih Hrvata iz Mohača

Komentar

## Najljepša ili najsmješnija sporedna stvar na svijetu

Najljepša sporedna stvar na svijetu nikad nije stajala bliže da postane najkomičnija stvar. Dok se devetnaesto izdanje svjetskoga nogometnog prvenstva, koje se od 11. lipnja do 11. srpnja ove godine održava prvi put na afričkom kontinentu, u Južnoafričkoj Republici, približava završnici, ljubitelji nogometa samo se nadaju da se neće ponoviti sudačke greške iz osmine finala.

Nesretne sudačke odluke, u prvi plan svjetskoga nogometnog prvenstva gurnule su upravo one koji bi najmanje trebali biti glavni sudionici u športskom nadmetanju, koji bi trebali biti neprimjetni, a ipak sveprisutni, čvrsti i odlučni u svojim odlukama.

Krivi ili ne, suci će platiti najviše za promašaje, koji i nisu i ne mogu biti samo njihova krivnja. Suci, dakako, jesu pogriješili, njihove su krive procjene jedne momčadi oštetile, a druge dovele u nepravednu prednost, možda i do pobjede, do prolaza u sljedeći krug, a možda i do medalje, konačno i do naslova svjetskog prvaka. Međutim teško može se sucima spočitati krivnja ako su oni po savjesti, po svome slobodnom uviđaju sudili kako su znali i umjeli, u što ne bismo smjeli sumnjati. Ako bismo njihovo poštenje doveli u pitanje, onda trebamo zaboraviti i na šport i na nogomet, a ponajviše na športsku igru. Očigledno oštećene momčadi u takvoj su situaciji nemoćne, a gledatelji se zgražavaju i pitaju je li to moguće. Znatno više zabrinjava činjenica da se dosada ništa nije učinilo iako je pojavljivanjem suvremenih tehnoloških dostignuća postalo jasno da se dosadašnje poteškoće u sudačkim procjenama mogu s lakoćom riješiti. No okamenjeni «gospodari» svjetske nogometne federacije nakon svega najavili su da će razmotriti uvođenje videosuca. Nerazumljivo je da se sve vrijeme protivne nužnim promjenama, držeći se zastarjelih pravila kao pijan plotu. Nije se pokazalo, barem za mene, uspješnim ni uvođenje pet sudaca umjesto sadašnja tri, vidjeli smo to na nekim međunarodnim utakmicama. Nitko ne može jamčiti da se neće ponoviti iste greške, krive procjene i «nepravedne» odluke. S druge strane pomoću modernih tehnoloških dostignuća s lakoćom se može utvrditi je li se dogodilo što sporno. Ni to nije stopostotno sigurno, ali u svakom slučaju mnogo pomaže, primjerice ako se jednostavnim usporenim ponavljanjem može točno utvrditi je li lopta prošla gol-crtu ili nije, je li bilo zaleđe ili nije. Zbog čega se njime ne poslužiti? Lampardov regularni zgoditak protiv Njemačke kod 2 : 1 ne bi bio poništen jer su svi gledatelji na stadionu, kao i milijuni pred malim ekranima diljem svijeta jasno vidjeli da je lopta prošla gol-crtu, a što je još gore, mogao je to vidjeti i sudac, ali nije mogao, nije smio promijeniti odluku.

Kakva suprotnost, mogao je vidjeti, možda je i vidio da je bio gol, a ipak ga nije, nije mogao priznati. Gospodo, koji budete odlučivali, razmislite malo o tome. Razmislite jesu li suvremena tehnološka dostignuća protivna čovjeku i nogometnom nadmetanju, ili su naprosto tu da mu pomognu. Lopta će i dalje ostati okrugla, sudac će ostati sudac, a nogomet športska igra, najljepša sporedna stvar na svijetu. Nemojte pridonijeti da postane najsmješnija.

S. B.

## „Glasnikov tjedan“

U poluvremenu upisa građana s pravom glasa u manjinske biračke popise, koji traju do 15. srpnja, mađarski tisak donosi kako je u odnosu na prošli tjedan (dakle prvi tjedan upisa, od 15. lipnja) po podacima Državnog izbornog povjerenstva porastao sveukupni broj upisanih manjinskih birača za 22 tisuće. Dakle



U poluvremenu upisa građana s pravom glasa u manjinske biračke popise, koji traju do 15. srpnja, mađarski tisak donosi kako je u odnosu na prošli tjedan (dakle prvi tjedan upisa, od 15. lipnja) po podacima Državnog izbornog povjerenstva porastao sveukupni broj upisanih manjinskih birača za 22 tisuće. Dakle dva tjedna prije isteka roka upisa u manjinske biračke popise u cijeloj zemlji osamdesetak tisuća građana upisalo se u biračke popise 13 zakonom priznatih nacionalnih i etničkih manjina u Mađarskoj. Da li je to realan broj procijenite sami. Svi građani Mađarske s pravom glasa, slobodom izbora, mogu izabrati pripadnost ili izraziti simpatiju prema jednoj od zakonom priznatih nacionalnih i etničkih manjina i upisati se u manjinske biračke popise te i glasovati za manjinske kandidate u mjestu svoga prebivališta. Nitko ne provjerava jesu li oni pripadnici dane manjinske zajednice. U polovici utakmice od osamdesetak tisuća (80.614) upisanih mađarskih građana, njih nešto više od četrdeset tisuća 49.257 upisano je u ciganske biračke popise (po portalu pecciusjag s nadnevkom od 30. lipnja), 17.845 (22%) u njemačke, 4.073 u slovačke, 3.740 u hrvatske, 1.039 u rumunjske, 928 u srpske, 803 u rusinske, 749 u poljske, 552 u grčke, 457 u ukrajinske, 430 u slovenske, 419 u bugarske, 322 u armenske. Zanimljivo je kako u gradu koji slovi za kulturno, znanstveno, školsko i ino središte Hrvata u Mađarskoj, sveukup-

no upisanih mađarskih birača u manjinske biračke popise, u polovini utakmice je 577 građana, od čega svega 84 Hrvata. Čiji je zadatak kada se radi o manjinskoj zajednici potaknuti u prvom redu Hrvate, pripadnike hrvatske zajednice, kako bi se upisali u hrvatske biračke popise. Jer tek oni, Hrvati, mogu uistinu (ako to žele, naravno) birati svoje zastupnike koji će u najvećoj mogućoj mjeri ostvarivati strateške ciljeve hrvatske zajednice u Mađarskoj, ako oni postoje, te zakonom regulirana prava i obveze. Statistika može biti važna, ali može biti i varljivi element ako sami dopustimo da postanemo samo jedan od brojeva u statističkoj priči. Taj broj može biti koban ako se njegova kabanica ne raspoznaje i ne znamo je uzeti na sebe kada pada kiša. Izborni sustav biranja mjesnih i državnih manjinskih samouprava ni nakon dvadesetak godina od demokratskih promjena u Mađarskoj ne određuje jasnu manjinsku izbornu bazu, tek se kod kandidiranja manjinskih zastupnika javljaju manjinske civilne udruge koje daju potporu kandidatima, koji ulaze u izbore, a da točno ne znaju koja je njihova baza, ili (ipak) točno znaju tko su oni od trideset upisanih imena, broj potreban za raspisivanje izbora u danome mjestu, u kojem će manjinska samouprava biti utemeljena i onda ako svega jedan birač izađe na biralište i zaokruži imena četiri kandidata. Ali i to je dio politike i manjinske priče.

Branka Pavić Blažetin

**VESPRIM** – Grad kraljica bio je domaćinom sastanka potpredsjednice Vlade Republike Hrvatske Đurđe Adlešić i zamjenika premijera Vlade Republike Mađarske Tibora Navracscsa, održanog u utorku, 6. srpnja u 11 sati, u Hotelu Villa Medici. Na susretu su nazočiti i predstavnici hrvatske zajednice u Mađarskoj, Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave, i Joso Ostrogonac, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj.

**KOLJNOF** – Srdačno Vas pozivamo na predaju obnovljenoga Petőfievoga trga u okviru projekta „Gradnja Hrvatskoga narodnosnoga seoskoga trga u Koljnofu“, 9. julija, u petak u 16 uri. Goste će pozdraviti načelnik sela Franjo Grubić, a trg blagoslavlja mjesni farnik Antal Németh. Zatim slijedi uručenje nagrade „Časni stanovnik sela“ i odličja „Pro Urbe“ koje će predati parlamentarni zastupnik Mate Firtl. U kulturnom programu nastupaju društva Koljnofa.

Čitajte i širite  
Hrvatski glasnik!

## Na čelu države novi predsjednik

Nakon što je Mađarski parlament za predsjednika države izabrao Pála Schmitta, novi je predsjednik prisegnuo i u svome prvom govoru citirao iz Opomena kralja Svetoga Stjepana upućenih knezu Emeriku VI, zatim je istaknuo rad svojih prethodnika. Novi će predsjednik od dosadašnjega predsjednika Lászla Sólyoma dužnost preuzeti 6. kolovoza, na pet godina.

Pál Schmitt predsjedničku je stolicu osvojio s 263 glasa. On je u svom govoru naglasio većinu Fidesza i KDMP-a te važnost obnove Ustava. Istaknuo je da on radi u ekipi, tako je radio i kao olimpijski prvak, te da smatra važnim prihvaćanje drugih. Smatra važnim ljubav i bodri Mađare izvan granica neka svoja prava ostvare i neka se vežu uz Mađarsku. Po njemu važno je da vrijednosti povezuju sveopću zajednicu. Na kraju reče da će svoje dužnosti obnašati po svome najboljem znanju i pošteno.

### Životopis novog predsjednika

Rođen je 13. svibnja 1942. g. u Budimpešti. Diplomirao je na Ekonomskom fakultetu Karla Marxa 1965, a doktorirao na Kineziološkom fakultetu 1992, gdje je stječe stupanj doktora znanosti. Športašku je karijeru započeo 1955. g. mačevanjem, 1968. i 1972. kao član mađarske mačevalačke ekipe postao je olimpijski prvak, a 1970. i 1971. bio je svjetski prvak. G. 1981. izabran je za glavnog ravnatelja Narodnog stadiona, 1983–1988. obnašao je dužnost zamjenika predsjednika Državnoga športskog ureda. Od 1983. g. glavni je tajnik Mađarskog olimpijskog odbora, a od 1989. njegov predsjednik. Od 1983. g. Član je Međunarodnog olimpijskog odbora, a od 1999. voditelj protokola.

Diplomatska mu je djelatnost započela 1993. g. kada je imenovan za veleposlanika u Madridu, zatim je bio veleposlanik u raznim zemljama. G. 2002. kandidirao se za načelnika glavnoga grada, 2003. učlanio se u Fidesz, a 2003–2007. radio kao dopredsjednik te stranke. G. 2004. postao je članom Europskog parlamenta, a od 2009. članom pred-



sjedništva Europskog parlamenta. Nakon izbora ove godine, odrekao se te dužnosti i 14. svibnja izabran je za predsjednika Parlamenta, a 29. lipnja za predsjednika države.

### Nova dužnost

Pál Schmitt u mađarskim je glasilima među ostalima izjavio da se odriče članstva stranke, ali da neutralni stranački stav ne znači i neutralne vrijednosti, te želi izbalansirati političke napetosti. Mađarsko društvo očekuje otvorenog predsjednika koji je blizak ljudima, koji je spreman na dijaloge i na suradnju. Naglasio je da novi predsjednik države treba prenositi nove energije Mađarima u svijetu.

*beta*

### Budimpešta

#### Konzultacije državnog tajnika i manjinskih čelnika

Kako piše internetski portal Ureda premijera i Stručnog tajništva za manjinsku i nacionalnu politiku ([www.nek.gov.hu](http://www.nek.gov.hu)), László Szászfalvi, državni tajnik Ministarstva javne uprave i pravosuđa (KIM), odgovoran za vjerske, narodnosne i civilne veze, 22. lipnja u Budimpešti susreo se s predsjednicima državnih manjinskih samouprava. Na konzultaciji se raspravljalo o aktualnim pitanjima vladajuće politike koja dotiču nacionalne i etničke manjine. Na vijećanju su sudjelovali i dr. Csaba Latorcai, zamjenik državnog tajnika pri Ministarstvu javne uprave i pravosuđa, odgovoran za narodnosna pitanja i civilne veze, te Erika Németh, voditeljica Glavnog odjela za nacionalne i etničke manjine (NEKF) Ministarstva javne uprave i pravosuđa (KIM). Državni tajnik László Szászfalvi obavijestio je kako je u skladu s prijašnjim usuglašavanjima s narodnosnim čelnicima, 21. lipnja ove godine Parlament prihvatio izmjene izbornoga zakona za manjinske samouprave. Prema tome, u jesen ove godine u mjesne manjinske samouprave birat će se četiri vijećnika, u područne – županijske i glavnogradsku samoupravu – po sedam, a broj vijećnika u državnim manjinskim samoupravama (koje će se utemeljiti u siječnju 2011. godine) određuje se prema broju utemeljenih mjesnih manjinskih samouprava. (Članova Skupštine ima 29 ako je broj utemeljenih mjesnih manjinskih samouprava 101–200. Sada HDS-ova Skupština ima 39 članova jer je utemeljeno 115 mjesnih hrvatskih samouprava, op. a.). Na susretu državnog tajnika odgovornog za narodnosti i manjinskih čelnika dogovoreno je da će se u aktualni zakonodavni rad oko reguliranja medija uključiti i Manjinska medijska radna skupina koja djeluje u okviru Glavnog odjela za nacionalne i etničke manjine. Cilj je stručnih konzultacija da usuglase pripreme za nove zakonske odredbe kojima će se regulirati i djelovanje manjinskih javnih glasila na materinskome jeziku.

**MLINARCI** – U okviru projekta „Puna zdelá” IPA programa, u kojem je nositelj projekta Pomurska udruga za seoski razvoj, u Mlinarcima će se 9–10. srpnja prirediti Dani mazanice. U petak u mjesnoj osnovnoj školi bit će forum pod naslovom „Alternative unapređivanja naselja u Zalskoj županiji” i uredit će se izložba o vrijednostima toga mjesta. Drugi će dan biti posvećen tradicionalnom specijalitetu. Znatiželjnici će moći pratiti kako se izrađuje mazanica, a moći će ju, naravno, i kušati. Usput se nude razni programi, npr. natjecanje mlinarskih šegrta, natjecanje u kuhanju, kulturni programi.



### Otvorenje projekta „Potpora usvajanja materinskojezičnih vještina primjenom kompleksnih učila i metoda – TÁMOP-3.4. 1/A-08/2-2009-0005”

U okviru Male ljetne škole hrvatskoga jezika, u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu u Santovu u utorak, 15. lipnja, upriličeno je otvorenje projekta „Potpora usvajanja materinskojezičnih vještina primjenom kompleksnih učila i metoda – TÁMOP-3.4. 1/A-08/2-2009-0005” koji se ostvaruje sredstvima potpore Razvojnoga plana Nova Mađarska.

Posrijedi je pokretanje projekta razvijanja obrazovnih materijala za hrvatske škole u Mađarskoj. Tom su prigodom o projektu i stručnom ustrojstvu predavanja održali stručni voditelj, ravnatelj santovačke škole Joso Šibalin i menadžer konzorcija, ravnatelj pečuške škole Miroslava Krleže, Gabor Györfvári. Program je počeo nastupom učenika iz Santova, sudionika državnoga tabora, koji su izveli hrvatske pjesme svoga zavičaja. Učitelji, sudionici, koji su bili uglavnom iz Santova i Pečuha, dobili su odgovore na većinu svojih pitanja koja su se odnosila na budućnost pisanja i izdavanja hrvatskih udžbenika u Mađarskoj.

## Obilježen Dan državnosti Republike Hrvatske

Dan državnosti Republike Hrvatske, koji se slavi 25. lipnja, proslavljen je u Hrvatskoj, ali i diljem svijeta po diplomatsko-konzularnim predstavništvima. U Mađarskoj su svečanosti priređene u organizaciji Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti i Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu. Dan državnosti Republike Hrvatske slavimo 25. lipnja obilježavajući njime povijesnu odluku Sabora donesenu istoga datuma 1991. godine. Toj povijesnoj odluci Hrvatskoga sabora o pokretanju postupka razdruživanja od ostalih jugoslavenskih republika prethodila je odluka građana Republike Hrvatske iskazana na referendumu održanom 19. svibnja 1991. godine.



### Proslava Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti

Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Budimpešti svečanost je organiziralo 23. lipnja u prekrasnom okruženju Muzeja vojne povijesti, kojoj je nazočio velik broj diplomatskih predstavnika, uglednika mađarskoga političkog i javnog života, te Hrvata u Mađarskoj. Tim su povodom uzvanike i goste primili veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Ivan Bandić, i vojni ataše Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti Darko Kereša s gđom Ankom Kereša te diplomati Carmen Floršić, savjetnik, Tomislav Lacković, savjetnik, Silvija Malnar, prvi tajnik, i Neda Milišić, treći tajnik.

– Hrvatska je 19 godina neovisna, slobodna, demokratska, na neki način punoljetna, znači i na pragu Europske Unije. To vrijeme, naravno, iziskivalo je velike žrtve, velike napore, to su hrvatski narod i hrvatski građani i osjetili, i dali svoj doprinos. Ali, ako se okrenemo iza sebe, onda možemo reći da je vrijedilo, znači stvorena je neovisna hrvatska država onakva kakvu su njezini građani željeli, i kao takva ona je na putu euroatlantske integracije, što je bio strateški i nacionalni cilj oko kojega su se praktično okupile sve političke snage u Hrvatskoj, što je bilo jako važno. Postignut je konsenzus oko ta dva cilja, jedan je, kao što znate, ulazak u NATO-asocijaciju uspješno je završen, i, evo, upravo smo na putu da privedemo kraju i ovo europsko integriranje. Doista 20 godina u životu države, naroda za povijest je kratak period, ali za nas svakog pojedinca to je dug period i možemo doista svjedočiti o velikim naporima i velikim žrtvama koje je hrvatski

narod dao, ali naprosto je to želio – izjavio je uz ostalo veleposlanik Ivan Bandić za televizijsku emisiju Hrvatska kronika.

Na svečanosti goste je pozdravio i dopredsjednik Vlade Republike Mađarske Tibor Navracsics, koji se okupljenima obratio na hrvatskome jeziku, zahvalivši hrvatskim domaćinima da i on može govoriti na svečanosti kao član mađarske vlade.

«Hrvati i Mađari, Mađari i Hrvati, uvijek smo bili susjedi, prijatelji, i ponekad, i rođaci. Kao narodi poznajemo se dobro, živimo zajedno tisuću godina, i zato mislim, ako čestitam Dan državnosti Republike Hrvatske ovdje u Mađarskoj, to je prijateljski čin, onda to nije samo Dan državnosti, već i blagdan prijateljstva hrvatskog i mađarskog naroda» – naglasio je Tibor Navracsics.

Nakon prigodnih govora gosti su mogli uživati u slasticama hrvatskog kuharstva, a svečanost je uljepšao svojim nastupom džeztrio Matije Dedića, što ga čine Mladen Beraković, kontrabas, Borna Šercar, bubnjevi, i Matija Dedić, glasovir, te ugledne umjetnice Krisztina Fejes i Ana Granik.

### Proslava na Generalnom konzulatu u Pečuhu

Dana 24. lipnja Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu priredio je proslavu u povodu Dana državnosti, koja je upriličena u Domu Županijske skupštine, a pozivu se odazvao velik broj diplomatskih predstavnika, uglednika mađarskoga političkog i javnog života, te Hrvata u Mađarskoj s konzularnog područja triju južnih županija. Tim su povodom uzvanike i goste primili generalna konzulica Ljiljana Pancirov, prva konzulica Jadranka Telišman i treća konzulica Katja Bakija. U svome prigodnom obraćanju,

generalna konzulica Ljiljana Pancirov je kazala:

– Danas je Hrvatska ponosna članica NATO-saveza, a privođenje završetku pregovora s Europskom Unijom nagovještaja njezin skori ulazak u punopravno članstvo. Očekuje se da će do kraja 2010. godine hrvatski pregovarački proces završiti. Na našem euroatlantskom putu dosljedno nas je pratila i davala nam punu potporu Republika Mađarska, na čemu joj i ovoga puta najsrdačnije zahvaljujemo. Vjerujemo da ćemo upravo ovdje u Mađarskoj, u vrijeme njezina predsjedavanja Europskom Unijom, u prvom polugodištu 2011. godine biti stavljen i prvi potpis na hrvatski ugovor o pristupanju. Ukoliko se ostvari želja da i Peču u tome značajnom trenutku bude povijesno mjesto potpisivanja, naše će zadovoljstvo biti višestruko. Generalna se konzulica posebno obratila i Hrvatima u Mađarskoj.

– Dopustite mi, dragi naši Hrvati u Mađarskoj, da se napose obratim svima vama i u ovim svečanim trenucima zahvalim od srca što ste uvijek bili velika potpora i uzdanica svemu onome što se teško ili lijepo događalo u matici zemlji. Naše zajedništvo i jednogodišnje druženje samo je potvrdilo sve ono što je oduvijek znano: da posjedujete snažan entuzijazam u brizi za očuvanje višestoljetne tradicije, etničke, kulturne i jezične osobnosti. Moja kolegica Katja Bakija i ja s ponosom nosimo dio te tradicije, vidljive s narodnim nošnjama naše hrvatske zajednice – istaknula je Ljiljana Pancirov.

Svečanost je uljepšana i sudjelovanjem članova Zrinske garde u svečanim odorama, te pjevanjem Ženskoga pjevačkog zbora Augusta Šenoa u pratnji Orkestra „Vizin“ iz Pečuha.

## U sklopu Dunavskog festivala prikazan običaj Pranje na Dunavu

U suorganizaciji mohačke Šokačke čitaonice, Ravnateljstva Nacionalnog parka Dunav–Drava, Samouprave grada Mohača, Saveza Hrvata u Mađarskoj i Udruge baranjskih Hrvata, 2–4. srpnja u Mohaču je priređen festival «Pranje na Dunavu», hrvatski kulturni i gastronomski susret. Tradicijska, kulturno-zabavna priredba prvi put je priređena lani na poticaj i u glavnoj organizaciji Šokačke čitaonice. Na ovogodišnjoj priredbi, Dunavski festival, uz našu domovinu, sudjelovale su i podunavske zemlje: Njemačka, Austrija, Slovačka, Hrvatska, Srbija, Rumunjska i Bugarska, a program je održan pod okriljem Danube Parks, mreže koja okuplja 12 zaštićenih podunavskih područja od njegova izvora do ušća.



Manifestacija Pranje na Dunavu pokrenuta je lani sa strane i u organizaciji Šokačke čitaonice iz Mohača, obnovivši običaj šokačkih Hrvata iz Mohača, koji su svoju rubinu i rublje od lipnja do studenoga prali u dunavskoj vodi. Sjećanje na taj običaj i vrijeme, ove je godine podignuto na gradsku i međunarodnu razinu u okviru brojnih trodnevnih događanja. Izložbe, turistička i kuharska predstavljajući, kulturna i spomenička dobra, konferencija i običaj mohačkih Hrvata Pranje na Dunavu obilježili su Dunavski festival. Tako su 2. lipnja otvorene dvije izložbe. Prva pod nazivom „A Sound Map of the Danube” / „Zvučna karta Dunava”, vodi nas na zvučno-virtualno putovanje od izvora u Crnoj šumi do ušća u Crno more. Instalacija je rad skladateljice svjetskoga glasa Anneae Lockwood koja nas zvukovima, glasovima biljnog i životinjskog svijeta, ljudi, crkvenih zvona vodi kroz devet zemalja dočaravajući život uz veliku rijeku, u trajanju od gotovo tri sata glazbenog ugođaja. Izložbu u Muzeju bijelih roda u Kuljketu, otvorila je zamjenica ravnatelja Nacionalnog parka Dunav–Drava Eszter Bucher. Druga je otvorena u Muzeju „Dorottya Kanizsai”, to je izložba fotografija fotografa Ferenc Tepperta „Ělet a Duna mentén” / „Život pokraj Dunava”. Izložbu je otvorio ravnatelj Muzeja Jakša Ferkov uz glazbenu podlogu Tamburaškog sastava Šokadija. Teppert je dočarao fotografijom prošlogodišnje Pranje na Dunavu te niz događanja i ljude koji se vežu za život velike rijeke Istoga se dana predstavila Indonezija, a daleku, egzotičnu zemlju predstavio je indonezijski veleposlanik u Mađarskoj.

Drugi dan događanja nemoguće je opisati. Trebalo ga je doživjeti. Kod Šokačke skele, već u prijepodnevnim satima na otvorenome priređen je program pod nazivom „Kavalkada naroda”, u okviru čega je bila igraonica za djecu, te razni zabavni i poučni sadržaji. U 14 sati slijedio je svečani mimohod sudionika u narodnim nošnjama sa starinskim predmetima za pranje, od Šokačke čitaonice do Šokačke skele na Dunavu. Program je svečano otvoren nastupom Dječje skupine Eötvöseva vrtića koju čine polaznici hrvatske skupine vrtića u Eötvösevoj ulici, u kojem se odvija odgoj na hrvatskom jeziku, te Tamburaškog sastava Šokadija, KUD-a Šokačke čitaonice kao i otvaranjem izložba s naslovom «Predstavljaju se zaštićena podunavska područja».

Uz pozornicu na obali Dunava bili su postavljeni štandovi s promidžbenim materijalima osam zemalja i prikazom 12 zaštićenih područja, među njima i Nacionalnog parka Kopački rit u Hrvatskoj. Najzanimljiviji i najprivlačniji dio trodnevnih događanja bio je prikaz pranja na Dunavu na starinski način. Žene, s pomoću muškaraca, među kojima su najdjelatniji bili predsjednik Šokačke čitaonice Đuro Jakšić, voditelj folklorne skupine Šokačke čitaonice Stipan Bubreg, njihove žene i djeca pokazali su kako se pere u Dunavu šokačko ruho. Od namakanja do sapunanja, praćakanja, pranja, ispiranja, cijedenja i sve što ide uz to. Naravno, dan prije, ili danima prije, nisu zaboravili na luženje rublja pa se ono nakon pranja u dunavskoj vodi bijelilo kao novo.

Nakon pranja, u svečanom su se programu predstavili Dječja plesna skupina Šokačke či-



taonice, TS «Šokadija», KUD «Zora», KUD «Petrijevci», KUD «Duboševica» i KUD «Beli Manastir» te Ženski pjevački zbor iz Vršende i Ženski hrvatski pjevački zbor mohačkoga Kluba umirovljenika. Usput se odvijao program pod nazivom «Podunavski okusi – kušanje kuharskih specijaliteta podunavskih zemalja», a od 20 sati bal do zore uz Orkestar Juice.

Trećega dana Dunavskog festivala priredba je zatvorena s dječjim programima «Kavalkada naroda», uz igraonicu za djecu i plesačnicu koju je vodio Gábor Kiss. Uz igraonice za djecu, obrazovno-zabavnog sadržaja, radionice vještih ruku, prikaz narodnih rukotvorina, i niz informacija o zaštićenim područjima uz rijeku Dunav, njihovim ljepotama i bogatstvom biljnog i životinjskog svijeta te turističkom ponudom. Programima su nazočile i generalna konzulica Ljiljana Pancirov, treća konzulica Katja Bakija te zamjenik predsjednika HDS-a Đuso Dudaš.

Branka Pavić Blažetin  
Foto: Á. Kollár



## Intervju s Lászlom Szászfalviem, državnim tajnikom za vjerske, narodnosne i civilne veze pri Ministarstvu uprave i pravosuđa



Dana 2. lipnja, u Zrcalnoj dvorani predsjednik Republike Mađarske László Sólyom imenovao je 42 državna tajnika, među inima i Lászla Szászfalvia. Gospodin Szászfalvi prije odluke Mađarskog parlamenta o izmjenama Izbornog zakona za nacionalne i etničke manjine konzultirao je s predsjednicima državnih manjinskih samouprava, a nakon imenovanja uslijedio je sastanak 22. lipnja.

Razgovor vodila: *Kristina Goher*

*Gospodine Szászfalvi, već ste u više navrata konzultirali s predsjednicima državnih manjinskih samouprava; ako dobro znam, posljednji put jučer. Možemo li doznati koje su bile važnije teme toga sastanka?*

– Mislim da je sjednica bila jako konstruktivna, umalo dva sata smo raspravljali o onim zadaćama, pitanjima, problemima, i o mogućim rješenjima tih problema, koji su u svezi s djelatnošću narodnosnih samouprava, odnosno općenito u svezi sa životom narodnosnih zajednica. Primjerice o natječajima, tijeku odlučivanja, administrativnim poslovima, financiranju manjinskih samouprava, o ustanovama koje su u nadležnosti državnih samouprava. Mogu reći da je paleta naše rasprave bila šarolika. Naravno, ima pitanja u svezi s kojima mi trebamo učiniti sljedeći korak, pa smo se dogovorili da u znaku dijaloga, partnerske suradnje, nakon zauzimanja stavova, potražiti će nas Savez državnih manjinskih samouprava. Dogovorili smo se da ćemo i preko ljeta neprekinuto raditi te pokušati zajednički pripremiti zadaće, izmjene i dopune zakona, razmišljati o strukturi financiranja. Vlada zamišlja da se najvažnije odluke trebaju donijeti u suradnji s narodnosnim samoupravama, zajedničkom odlukom.

*Možete li nam malo opširnije govoriti o financijskom sustavu? Mislim da već imate zamisli o tome. Primjerice o nastavku izgradnje kulturne autonomije, o načinu financiranja sustava ustanova.*

– Naravno, ja osobno imam svoje zamisli. Ali ne bih sada detaljnije govorio o tome jer uzaludno ih imam ja ili Vlada. Svakako bismo htjeli pridobiti manjine ili narodnosti, dakle kada razmotrimo manjinski zakon, tada se trebamo osvrnuti i na izgradnju kulturne autonomije. U svezi s financiranjem reći ću samo nekoliko primjera, želimo ukinuti diferenciranu potporu manjinskih samouprava. U svezi s tom potporom više puta smo izrazili svoje nezadovoljstvo i u parlamentarnom odboru, ne govoreći o tome da su i narodnosti bile kritične. Mislim da potpora nije ispunila svoju zadaću, natječaji su postali formalni. Radije treba stabilizirati normativnu potporu. Bila bi to bitna izmjena, a drugo je pitanje sustav o odlučivanju natječaja. Već od sljedeće godine želimo koraknuti naprijed glede formalnih zahtjeva natječaja, da se uvede najminimalnija administracija. Jako je važno da se odluke donose brzo i da natje-

catelji, narodnosne samouprave, civilne udruge i druge narodnosne organizacije potporu dobiju u najkraće vrijeme. To neće biti lak zadatak, ali radit ćemo na tome jer izmjena je bitna. Državno tajništvo zastupa i vjerska i civilna pitanja te postoji zamisao o osnivanju upravnog tijela koje bi na najjednostavniji način, s minimalnim administrativnim poslovima koordiniralo financije sva tri područja. Pripreme su u tijeku i jako se nadam da će već od 1. siječnja iduće godine djelovati, ali, dakako, i na tome trebamo još raditi. To bi uveliko pomoglo u neprekinutosti i preglednosti. U svezi s pitanjem narodnosnih ustanova mogu reći da jačanje narodnosne kulturne pripadnosti u osnovi ovisi o utemeljenju, odnosno o stabilnom funkcioniranju tih ustanova, ali zajednički trebamo razmotriti na koji način možemo stabilizirati njihovu djelatnost i financiranje. U svezi s odgojno-obrazovnim ustanovama već postoji Vladina konkretna zamisao. U samome financiranju djelovanja želimo ojačati ulogu Vlade. No to ne znači da od narodnosti želimo oduzeti odgojno-obrazovne ustanove, nego taj sustav želimo provesti neprekidno.

*Znamo da u financijskom sustavu postoji Javna zaklada, Nacionalni civilni osnovni program, Nacionalni kulturni fond i Parlamentarni odbor. To su tijela kod kojih se narodnosti najčešće natječu za financijsku potporu.*

– I o tome trebamo zajednički razmišljati. Na jučerašnjoj smo se sjednici dogovorili kako ćemo razmotriti je li dobro djeluju ti sustavi ili ne. Moj je stav da sve te financijske izvore treba spojiti, možda u temeljni fond, utemeljiti upravljačko tijelo koje bi djelovalo pod minimalnim uvjetima. Što manje troškova na samo djelovanje toga tijela i što više iznosa osigurati na razne projekte, ostvarenje konkretnih programa, a potpora može biti za djelatnost, ulaganje ili razvoj. Smatram skandaloznim da NCA izrazito velike okvirne iznose izdvaja za djelovanje, za obavljanje poslova oko natječaja. Ove godine okvirni iznos za NCA je 6,2 milijardi forinti, a za samo djelovanje iznosi 560 milijuna forinti. Taj iznos smatram golemim, ali desetinu tog iznosa smatram velikim. Dakle ako bismo i tih 560 milijuna forinti mogli podijeliti za civilne udruge, vjerujem da bi one bile mnogo sretnije. Isto to se odnosi i na Javnu zakladu. Ako dobro znam, ove se godine 54 milijuna forinti troši samo za djelovanje, to je također neprihvatljivo za mene. Naravno, ja bez

suglasnosti predsjednika državnih narodnosnih samouprava ili Saveza državnih manjinskih samouprava ne želim, odnosno neću donijeti odluke. Mislim da kod tih financijskih izvora postoje takve pričuve, rezerve koje bismo mogli raspodijeliti državnim samoupravama, civilnim udrugama ili za kulturne projekte.

*Kako ocjenjujete trenutačni položaj narodnosne civilne sfere? Budući da ste u ciklusu između 2002. i 2006. godine bili predsjednik, a 2006. i 2010. godine potpredsjednik parlamentarnog Odbora za manjinska prava, vjerska, civilna i društvena pitanja.*

– Imam pozitivno, ali imam i pomalo negativno mišljenje, a to se već odnosi na veličinu okvirnog iznosa za raspodjelu. Kada se ostvario manjinski samoupravni sustav s novim zakonom o manjinama, tada nismo obustavili državni financijski sustav narodnosnih civilnih udruga. U očuvanju narodnosne kulturne svijesti bitni su čimbenici narodnosne civilne udruge, koje se organiziraju odozgo, gdje žive i rade ljudi od krvi i mesa za ljude od krvi i mesa. I ovdje trebamo povući crtu jer želimo podupirati one civilne udruge za koje znamo kako djeluju i kamo troše novac. Dakle htjeli bismo da se novac poreznih obveznika dodjeljuje tamo gdje se najbolje može upotrijebiti. Smatram da je velika većina narodnosnih udruga takva i te udruge i nadalje treba podupirati. Mislim da ulogu Parlamentarnog odbora u raspodjeli financijskih sredstava također treba razmotriti. Doduše, na samome početku s velikim sam oduševljenjem obavljao poslove jer na samom početku okvirni se iznos povećavao, ali posljednjih se godina smanjio, odnosno realna mu je vrijednost brzo opala. Možda jedna od alternativa jest da se i taj iznos spoji sa zajedničkim okvirnim financijskim izvorima za narodnosti. Na jučerašnjoj sjednici smo se dogovorili da krećemo od ničice i da ćemo zajednički osmisliti okvirni financijski izvor na teret cjelogodišnjega državnog proračuna, koji će biti financijska potpora narodnosnim samoupravama i narodnosnim civilnim udrugama, da pokušavamo zajednički odrediti prioritete jer je moguće da te financijske izvore možemo djelotvornije, inovativnije upotrijebiti za izgradnju budućnosti i snaženje kulturnog identiteta. To je samo jedan prijedlog s naše strane, naravno, narodnosne samouprave trebaju se dogovoriti kako to one vide, gdje bi se mogle postići promjene.



*Kip Medjugorske Marije je dar rođenoga Plajgorca, dušobrižnika u mirovini, u Nimškoj, Antona Slavića, kojega je posvetio židanski farnik Štefan Dumović (na slici)*

Otkidob je na čelu najmanjega gradišćanskoga naselja Vince Hergović, očividno se pazi na detalje i Plajgor svako ljeto širokogrudno svečuje svoj seoski dan, a znamda i prima već gostov nego koliko ima stanovnikov. I ljetos je bilo pozvano skoro cijelo Gradišće 19. junija, u subotu. Došli su brojni gosti od Šoprona do Petrovoga Sela, stari prijatelji iz Koprivničkih Bregov, štovec i Silvija Malnar, u zastupničtvu Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, ter Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave. Za svetom mašom u dugoj koloni smo hodočastili na glavnoj ulici do rodnoga stana oca najvećega gradišćanskoga pjesnika Mate Meršića Miloradića, na kom stoji spomino-ploča ku su otkrili domoljubi i iseljeni Plajgorci pred desetimi ljeti. Najprlje su gori spomenuti političari položili vijenac pod tablom, potom pak peljačtvo Plajgora. Šarena povorka uz mužiku i jačku nastavila je svoj put do raskrižja kade je štatua Majke Božje Medjugorske, kao dar vjernoga sina Plajgorca u tuđjini, Antona Slavića, dušobrižnika u Nimškoj, čekala na blagoslavljanje. Po riči Vincija Hergovića, farnik u mirovini, ki zbog svoje bolesti nije mogao nazočiti velikom svečevanju, iz Medjugorja je donesao kip

*Širokogrudno slavlje Plajgora*

## Blagoslavljanje štatue Majke Božje Medjugorske, folklorni festival i hrvatsko druženje



*Karol Kröpfl je s trumbitom pozdravio štatuu Majke Božje Medjugorske; u pozadini Silvija Malnar u zastupničtvu Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, Mišo Hepp, predsjednik HMS-a, i Vince Hergović, poglavar Plajgora, s folklorasi iz Koprivničkih Bregov*

svojem rodnom selu, koje je rado prihvatilo ovu ponudu. Na naticanju su dobili pinez za materijal kapele, kamo je postavljena štatua Blažene Divice Marije, a selčani su se dobrovoljno skrbili da sazidaju malo skrovišće, pofarbaju, pokriju ga tako da sve bude gotovo do svetka. Pred crikvom su uprav tako ploče pometane, tako da su zaistinu imali svi stanovnici uzroka za svečevanje. Štefan Dumović, židanski i plajgorski farnik, je u pratnji molitve posvetio kip Blažene Divice Marije. Muzički okvir su dali Karol Kröpfl, trumbitaš iz Austrije, i kiseški crikveni zbor, pod peljanjem Mirka Berlakovića. Na Šašiki se je šator napunio ne samo s kotrigi nastupajućih društav nego i s brojnim Hrvati iz okolišnih sel. Za pozdravnimi riči Miša Heppa, židanske jačkarice zbora Peruška Marija su začele program, nje su pratile šopronski tamburaši Starci, a nema sumlje,

nariktali su i daljnji štimung sa svojim veselim sviranjem. Pjevački zbor Zviranjak iz Prisike, Židanski bečari, sambotelski zbor Sv. Cecilija, KUD Koprivnički Bregi iz Hrvatske minjali su se na pozornici. Ružica Kuhar iz Koprivničkih Bregov prvi put je doputovala u Gradišće, i kako je rekla, presretna je zbog toga i iskreno se divi ovde živećim Hrvatom, kako su na ovom mjestu stoljeća dugo sačuvali hrvatski jezik i običaje. A naše područje svenek ima što pokazati ako ide za folklor.

Za kudovcem iz stare domovine nastupali su još HKD Gradišće iz Petrovoga Sela, pjevački zbor Slavuj iz Hrvatskih Šic, jačkari iz Bika i zbor Janković iz Čeprega kot i Veseli Gradišćanci iz Unde. Za večerom pak je nastala velika fešta uz mužiku petroviskoga Pinka-benda, ka je, nažalost, domamila i silni svit komarcev.

*-Tiho-*



*Čuđa ljudi je došlo iz cijeloga Gradišća*



*Domaćini s Hrvati iz susjednih sel*

## Mi & Mura & Mi

Objelodanjen je prvi časopis «Mi i Mura i Mi» koji je izašao u okviru Projekta «Malogranični prijelaz» u sklopu IPA prekograničnoga programa Mađarska–Hrvatska. Rok je trajanja projekta 12 mjeseci, a ukupno je za njegovu provedbu osigurano 66.944 eura, u okviru kojeg će se izdati šest periodika u 6000 primjeraka, dvomjesečno s određenom tematikom, te pripremit će se dvije monografije. Besplatan časopis preko šest tema predstaviti će naselja regije, njihove običaje, obrazovanje, kulturu, gospodarstvo i svakodnevni život.

Časopis izdaje Neprofitno d. o. o. Human Esely, a suizdavač je partnerska organizacija KUD Kotoriba. Uređivanje, prikupljanje i pripremu materijala za izdavača u Mađarskoj obavlja Cro-Produkt Bt., a u Hrvatskoj Inter Ambijent d. o. o. Tiskan je u tiskari Izdavačke kuće Croatiace.

Prvi broj predstavlja 13 naselja s lijeve i desne obale Mure na hrvatskom i mađarskom jeziku, njihovo podrijetlo, kratku povijest i sadašnji izgled, najosnovnije podatke, razvijeno, njegovu značajku uz fotografije.

Na drugoj stranici izdanja čitateljima su se obratili predsjednici partnerskih organizacija Vinko Horvat, predsjednik Kulturno-umjetničkog društva sela Kotoribe, i Ladislav Gujaš, predsjednik Društva Horvata kre Mure, predstavljajući projekt i njegove ciljeve. Prvi broj časopisa prikazan je u Kotoribi na Danima šibe i ribe.

Njegovi primjerci u ruke pomurskih Hrvata stižu preko raznih ustanova i udruga.

Beta

Izaslanstvo Mohača u Herešinu

## Biskupi iz Herešina



Na blagdan Svetog Trojstva, u koprivničkome prigradskom naselju Herešinu otkrivena je spomen-ploča znamenitim mještanima iz vremena hrvatsko-ugarske zajedničke povijesti, Stjepanu Brodariću i Petru Herešincu. Ploču su zajednički postavili grad Koprivnica, mještani naselja Herešina i Družba Braće hrvatskoga zmaja.

O herešinskim velikanima govorio je veliki meštar Braće hrvatskoga zmaja dr. Dragutin Feletar. Spomen-ploču skupa su otkrili mons. Juraj Kolarić i ravnateljica mohačke Osnovne škole „Stjepan Brodarić” Katalin Bošnjak Szenn. Svečanosti su nazočili i gosti iz Mađarske, mohačka dogradonačelnica Zsuzsanna Lebő Kasz, ravnateljica Osnovne škole „Stjepan Brodarić” Katalin Bošnjak Szenn te predsjednica Hrvatske samouprave grada Mohača Marija Nemeth Barac.

Biskup, humanist i pisac Stjepan Brodarić rođen je 1480, a umro 1539. godine. Visoke je

škole završio u Pečuhu i Padovi, gdje je stekao i doktorat. Kanonik ostrogonski, biskup srijemski, pečuški i vacki, bio je zastupnik u državnom Saboru, diplomat te kraljevski i državni kancelar.

Petar Herešinec (1585–1587), prema istraživanjima, također je rođen u Herešinu. Rektor Hrvatskog zavoda u Bolonji, kanonik ostrogonski, biskup kninski, zagrebački i đurđski, također je bio i zastupnik u državnom Saboru, a umro je 1590. godine.

Stjepan Brodarić godinu dana nakon Mohačke bitke i pogibije kralja Ljudevita, čiji je kancelar bio, sklonivši se u Krakovu, za vrijeme poljskoga kralja Žigmunda, piše o događanjima kod Mohača na latinskom jeziku, što je i objavljeno 1527. (De conflictu hungarorum cum Turcis ad Mohatz verrissima descriptio.)

Stipan Balatinac



**PEČUH** – U sklopu ovogodišnjih Pečuških ljetnih igara, 16. i 17. srpnja (bude li kiše, 18. srpnja), na otvorenoj pozornici Hrvatskog kazališta u Anninoj ulici bit će izvedena predstava „Dječaci Pavlove ulice”, koprodukcija Narodnog kazališta Osijek i Hrvatskog kazališta u Pečuhu. Predstava će biti titlovana na mađarskom jeziku.

## Trenutak za pjesmu

Krešimir Bagić

### Soba miriše na snijeg

ja ti govorim nježno  
blaga blaga  
kao drvo koje zaboli list

kamo je glas tvoj pobjegao  
zar sklopljena je cvjetna knjiga  
zar ti koja si od tih stihova  
imala glinenu rečenicu i dom  
prekrižiš je pa zaboraviš

istrčiš na ulicu

soba miriše na snijeg  
njegova sljepoća dopire  
do televizijskog tornja  
ispod kojega glačaš kravate  
i ružne vijesti

na ekranu stalno prepoznajem  
tvoju šutnju i ples  
ti si izvan  
ni slika ni riječ  
kao zmijska košuljica

ljudi su cvijeće imena i korake  
po poljima rasuli  
zar u njima raste tvoj glas





## Dr. Stjepan Lukač obranio akademski doktorat

Dana 29. lipnja u sjedištu Mađarske akademije znanosti održana je javna obrana akademskog doktorata dr. Stjepana Lukača predložena Savjetu doktora Mađarske akademije znanosti. Oponenti dr. Lukača bili su doktori književnih znanosti István Kilián i István Lőkös te kandidat književnih znanosti Sándor Bene. Doktor Lukač branio je i obranio rad naslova „A passióhagyomány a horvát irodalomban” te stekao naslov doktora Mađarske akademije (akademski doktorat).

do 1992. lektor je mađarskog jezika na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Ljubljani. Od 1993. asistent je na Odsjeku za slavensku filologiju Filozofskog fakulteta na Sveučilištu „Loránd Eötvös” u Budimpešti gdje i danas predaje hrvatsku književnost. Disertaciju pod naslovom Utjecaj Nitzscheove filozofije na književnu djelatnost Ivana Cankara i Miroslava Krležu brani 1995. godine na Sveučilištu „Attila József” u Segedinu. God. 1996. imenovan je za višeg predavača, a 1999. za docenta i otada sudjeluje u književno-znanstvenoj doktorskoj školi Filozofskog fakulteta Sveučilišta „Loránd Eötvös”. God. 2003. habilitira. Od 1. srpnja 2003. obnaša dužnost predstojnika Odsjeka za slavensku filologiju na Filozofskom fakultetu Sveučilišta „Loránd Eötvös” u Budimpešti, od 1. listopada 2004. gostujući je profesor na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu na Odsjeku za hungarologiju. Glavni je urednik 2004. g. pokrenutog izdanja Opera Slavica Budapestinsia. God. 2007. imenovan je za sveučil-

nišnog profesora na Visokoj pedagoškoj školi „Dániel Berzsenyi” u Sambotelu. Dr. Lukač autor je niza studija, urednik brojnih izdanja, autor knjiga... Tako: dvojezične knjige Dramatizált kaj-horvát Mária-siralom Erdélyből 1626 – Dramatizirani kajkavski Marijin plač iz Erdelja 1626. Budapest, 2000. Slovenika, Hrvatska samouprava grada Budimpešte, 260 p.; knjige A megváltó Mátyás király színeváltozásai a szlovén néphagyományban és szépirodalomban. Budapest, 2001. Lucidus Kiadó. 160 p.; knjige Térközök. Horvát-magyar irodalomtörténeti tanulmányok. Budapest, 2004. ELTE BTK. Szláv Filológiai Tanszék. 196 p. (Opera Slavica Budapestinsia. Litterae Slavicae.); knjige Közé s távol. Szlovén-magyar irodalomtörténeti tanulmányok. Budapest, 2005. ELTE BTK. Szláv Filológiai Tanszék. 192 p. (Opera Slavica Budapestinsia. Litterae Slavicae); te knjige 5. Paralele. Slovensko-madžarska literarna srečanja. Zora, Maribor, 2006, 152 p.

bpb

Uz prof. Karla Gadanjija dr. Lukač, po saznanjima Hrvatskoga glasnika, drugi je Hrvat iz Mađarske koji ima spomenutu titulu Mađarske akademije znanosti. Dr. Lukač predavač je na Sveučilištu „Loránd Eötvös” u Budimpešti, podrijetlom je iz pomorskog naselja Serdahela.

Rođen je 13. studenoga 1958. godine. Osnovnu školu završava 1974. u rodnom selu i upisuje se u budimpeštansku Hrvatsko-srpsku gimnaziju; 1979. upisuje studij hrvatsko-srpskog jezika i književnosti te mađarskog jezika i književnosti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta „Loránd Eötvös” u Budimpešti. Diplomira na temu Mađarska i hrvatska proza u trapericama. God. 1981. upisuje i studij komparativne književnosti. Od 1988.

## „Tanac” u Šopronu



KUD Tanac iz Pečuha, uz desetak društava iz raznih krajeva Mađarske (Šopron, Marcaliba, Jura, Gencsapáti, Jegersek, Kapuvár), Rumunjske i Hrvatske (KUD „Prigorec”), od 25. do 27. lipnja gostovao je u Šopronu na priredbi zvanog „II. Szent Iván FolkFest és Kékfrankosok Éjszakája”. Ova tri dana Tanac se predstavio građanima i turistima s bošnjačkim, podravskim, međimurskim, bunjevačkim, slavonskim, te pomoriškim plesovima na raznim manjim i većim trgovima grada, te na glavnoj pozornici

festivala. Među popratnim programima našli su se i „Strand-party”, na gradskom bazenu, gdje se iz svakog KUD-a predstavio (nošnjom i plesom) jedan par. KUD Tanac su u bošnjačkoj nošnji predstavljali Mirjana Jakšić i Viktor Delić, a kako smo zadnjeg dana doznali, prema mišljenju žirija, oni su postali i najbolji, to jest prvi među predstavljanim parovima. Popratni program bio je i koncert Orkestra Vizin koji se osim hrvatskih melodija predstavio i makedonskim pjesmama s pomoću „Tanacovih” djevojaka i momaka.

Vesna Velin

**GRADIŠĆE** – Izašlo je drugo i prošireno izdanje Benčićeve knjige „Književnost gradišćanskih Hrvata od 1921. do danas”. Izdao ju je Znanstveni institut Gradišćanskih Hrvatov. Izašla je u nakladi Društva hrvatskih književnika i Hrvatskoga centra P.E.N.-a. Pred desetimi ljeti je izašlo prvo izdanje ove knjige. Sada je Nikola Benčić aktualizirao pojedine prikaze i nadopunio s teksti o književni tendencija u zadnji deseti ljeti kot i o novi spoznanji.



Foto: Rebeka Erdorf

Kraljice u Katolju

*Pisma čitatelja!*

## Dobar dan, cijenjena gospođo Horvat!

Prilikom mojih boravaka va dragom mi selu Koljnofu rado pročitam hrvatski glasnik za Hrvate va Mađarskoj. Va broju od 17. lipnja napisali ste vrlo interesantan komentar na temu bratimljenja dviju gradišćanskih škola sa školama va Hrvatskoj. Članak me se duboko dojmio i potaknuo da vam se javim s nekoliko mojih razmišljanja.

Po struci sam kroatist, čakavac iz Hrvatskog primorja i sasvim slučajno sam pred dvije godine došao u Koljnof, upoznao krasne domaće ljude, čuo prekrasan **gradišćanski čakavski govor** i odonda se uvijek vraćam Koljnofu i malo-pomalo se upoznajem i s drugim hrvatskim čakavskim selima u Mađarskoj. (Prošli tjedan sam bio u Plajgoru kad su imali Dan sela, pa mi je Franjo Pajrić rekao da smo va isto vrime bili tamo...).

Va mojen kraju (Grobnik, okolica Rijeke) govori se čakavski ikavsko-ekavski dijalekt hrvatskoga jezika ki ima čuda istih stvari s vašim gradišćanskim govorami. Kad san ja prvi put va Koljnofi čul kako se judi pominadu, kao da san čul stare riči mojga dijalekta ke hasnuju još samo najstariji živući govornici va mojoj krajini...

Želin reć da je vaš lipi starinski govor prekrasan i saki ki imalo voli hrvatski jezik, njegovu povijest i dijalektologiju, tribal bi bit oduševljen s tim vašim jezičnim blagom. Čuda judih san dopeljal va Koljnof i kad čuju vašu rič, si reagiraju s velimi simpatijami. Kad ja govorim po čakavski va dijelovima Hrvatske ki su štokavski i kajkavski, onda me judi doživjavaju isto ko i vašu dicu ravnateljica škole ka je na bratimljenju škol izrekla onaj glupi čemerni govor... I ja ko Hrvat čakavac z Hrvatske sam se osjećal povrijeđeno.

Želin van još samo reć da i va Hrvatskoj postoji već «Indijanaca ki se pominaju po indijanski» i ki s velikimi simpatijami gledaju na svoju «indijansku» čakavsku braću va Mađarskoj.

Ako ikada budete tribali kakovu hrvatsku školu za kakov kulturni oblik suradnje, predlažen da se okrenete Hrvatskon primorju kade su čakavci i ja vjerujen da ćete nać jude ki vas razume i va čijih očih će vaši prekrasni govori bit zaistinu cijenjeni i vrednovani. Rado ću van pomoć oko bilo kakove suradnje i kontaktov...

Lipi pozdrav:

*Marin Relja*

## Hrvatski dan u Pečuhu



U organizaciji Hrvatskoga kluba i Hrvatske kulturne udruge Augusta Šenoae te Hrvatske državne samouprave, 20. lipnja u Pečuhu je ustrojen ovogodišnji Hrvatski dan. U prijedopodnevni satima na trgu ispred katedrale predstavili su se domaći KUD-ovi iz Pečuha i okolice. Bila su to djeca Hrvatskog vrtića „Miroslav Krleža” s dječjim igrama, tamburaši i velika skupina KUD-a Marica iz Salante (bunjevački plesovi), „Snaše” iz Pogana s baranjskim pjesmama u pratnji Orkestra Vizin, te KUD Baranja iz Pečuha s bunjevačkim plesovima.

Misu u pečuškoj katedrali, kojoj je pribivalo dvjestotinjak vjernika, služili su mons. Stjepan Karalić, kanonik Đakovačko-srijemske županije, i Zdenko Ilić. Pjevale su članice zboru „Augusta Šenoa”, na orguljama je svirala Anica Posavac. Nažalost, nisu bili svećenici Hrvati iz Mađarske, iako je to bilo najavljeno na plakatu. Misi su pribivali uime Generalnog konzulata generalna konzulica Ljiljana Pancirov i treća konzulica Katja Bakija, Mišo Hepp, predsjednik, i Đuso Dudaš, zamjenik predsjednika HDS-a, Mišo Šarošac, predsjednik Hrvatske samouprave Baranjske županije i voditelj Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae.

Nakon mise priređen je kratak koncert vjerskih pjesama zboru Desiderium iz Zagreba. Nakon mise i koncerta, na pozornici ispred katedrale priređen je program KUD-a Bukovec iz Zagreba koji je izveo zagorske, moslavačke i bunjevačke plesove, te glazbeni intermeo iz svoga kraja. U pola tri je kod Barbakana počeo takozvani Državni hrvatski tamburaški festival – istoga dana u Mohaču je održan 4. Tamburaški festival.

Iako je bio državni, i organizirala ga je Hrvatska državna samouprava, nije bilo predstavnika iz svih hrvatskih krajeva, regija, naprimjer nije ih bilo iz Bačke i Podravine. Nastupali su ovi tamburaški sastavi, orkestri: Hrvatski tamburaški sastav iz Kaniže (melodije iz Pomurja i Međimurja), Orkestar Baranja (bunjevačke melodije), Orkestar Vizin (podravske melodije i kolo), Orkestar „Prekovic” iz Tukulje (hrvatske popularne melodije), Tamburaški sastav „Kajkavci” iz Umoka (Vujičićeve skladbe, vojvodanski napjevi, iz repertoara Z. Bogdana). Orkestar „Drava” iz Lukovišća, premda najavljen na plakatu, nije sudjelovao programu.

*Vesna Velin  
Foto: Á. Kollár*



## Svečana predaja mrtvačnice u Kemlji

**Teške tri tajedne smo imali minuli misec, prlje svečevanja. Čuda ljet tomu da u našem selu, u Hrvatskoj Kemlji, se ništ novoga ni zgradilo. Sada se je samouprava odlučila da će nutardati naticanje za novu mrtvačnicu. Iako je selo dobilo pinez na naticanju, to ni blizu nije bilo dovoljno za ovu gradnju, zato su i stanovnici dobrovoljno dali za mrtvačnicu.**

Zastupništvo naše mjesne Hrvatske manjinske samouprave se je dogovorilo s načelnicom Zsuzsannom Balsay da bi bilo lipo ako bi se pred cimatorom obnovile i štacije ter kad bi se stavile pločice na cijeli put. Postavio se je i novi spomenik med kostanje. Seoska peljačica je odobrila ponudu s tim da veći dio djela si moramo na rame zeti. Tako se je i zgodalo. Va maji je rekao Mate Nović da će on s tovaruši Petrom Totom, Pavom Štipkovićem skupa rezati lipu tablu i postaviti čeuju spomenik. Na njoj je napisano dvojezično da su kostanje posadili stanovnici Kemlje našim herojem ki su pali va boji. Člani Hrvatskoga kluba, jačkari i drugi selčani su došli pri ovom velikom djelu pomagati. Začeli smo farbati štacije, jednu smo nek završili kad je počela curiti godina. Dva tajedne nismo mogli ništ činiti. Štacije su stale, put je bio nek do polovice gotov. Samo je mrtvačnica stala na vrime, a nam je tri dane ostalo do završetka. Svi smo bili jako živčani, ali čuda ljudi je došlo pomagati i ovako smo mogli 6. junija, u nedilju, zajedno svečevati. Maša je bila va crikvi ku je služio naš farnik, Karol Klemenšić, ki ljetos svečuje svoju zlatnu mašu. Dr. József Horváth, direktor jurske knjižnice, rodod iz Kemlje, je potom održao svečani govor pri spomen-ploči naših palih junakov. Jačkarni zbor Mate Meršić Miloradić je pjevao vošćanske pjesme, a Marija Nović-Štipković, predsjednica HMS-a, je recitirala pjesmu Štefana Medjimoria pod naslovom „Spomen driva“, ku su napisali kantor-učitelj ta dan kad su prvi put posvetili red kostanjov. Svaki kostanj je simbol jednoga izgubljenoga žitka, jednoga vošćana, sve skupa ih ima pedeset pred cimatorom, kamo su zatim svi skupa šli. Onde je posvećena nova mrtvačnica pri koj je i načelnica



*Na ovom spomeniku se piše: „Red kostanjov su posadili stanovnici sela va 1932. ljetu na spominak kemljanskim vošćanom, ki su pali va prvom svitskom boji”*

povidala cijelu hištoriju gradnje. Mora se reći da je Peter Koppi platio i sedam kandelaberov za put va cimator i ovako je polipšana i modernizirana cijela okolica. Načelnica je zahvalila svakomu pomoć (pineznu i djelatnu) da je ova velika investicija mogla doći do realizacije. Ov lip dan su završili jačkari zbora Mali Dunaj. Kemljanci su zadovoljni ar su vidili kamo su dali svoje forinte. Sada od crikve do cimatora pelja kameni put, obnovljene štacije peljaju prik kostanjov, a nova vrata u cimatoru su djelo Tamaša Medjimoria. Nova zgrada mrtvačnice, stare kapelice turam, lipo je gledati. Veselimo se da smo ovo sve mogli zgotoviti!

*Marija Nović-Štipković*



*Samouprava iz dobivenih pinez na naticanju i dobrovoljnoga dara stanovništva si je dala sazidati novu mrtvačnicu*

**MOHAČ** – U nedjelju, 11. srpnja, u Mohaču će se prirediti II. natjecanje dvoprega, koje će se upriličiti u Rekreacijskom parku (na Pečuškoj cesti, pokraj Gradske športske dvorane), a jedan od glavnih organizatora je naš dvopregaš Stipan Filaković. Prvo kolo natjecanja održat će se u 10 sati, a nakon svečanog otvorenja u 13.30 slijedi drugo kolo u 14 sati. Posebno natjecanje bit će od 16 sati. U 17 sati održat će se svečano proglašenje rezultata, uručenje nagrada i lutrija. Tijekom dana održat će se niz popratnih sadržaja za djecu i odrasle te cjelodnevni sajam obrtnika i predstavljanje pučkih zanata. Obavijest kod Stipana Filakovića na telefonu 06-20/851-3425.

**PETRIBA** – U organizaciji Hrvatske manjinske samouprave, 10. srpnja za hrvatska pomurska naselja priređuje se natjecanje u kuhanju, što je pokrenula mjesna manjinska samouprava prije tri godine kako bi se žitelji hrvatskih sela družili. Na priredbu se očekuje i skupina iz prijateljskog Ivanovca. U kulturnom će programu nastupit KUD Sumarton, mjesni pjevački zbor i KUD Katruže iz Ivanovca.

**SERDAHHEL** – Od 12. do 18. srpnja u tome pomurskom naselju organizira se Tabor hrvatskoga manjinskog života i rasonode. Hrvatska manjinska samouprava Tabor je namijenila gimnazijalcima i studentima iz Pomurja, koji pohađaju hrvatske ustanove ili znaju hrvatski barem na srednjem stupnju. Tijekom taborovanja mladi će se upoznati s manjinskim izbornim zakonom, načinom utemeljenja manjinskih samouprava, njihovom djelatnošću, samoupravnim sustavom, djelovanjem hrvatske krovne organizacije. Povodom desete obljetnice predstaviti će se i Izdavačka kuća „Croatica“, bit će organiziran za njih izlet u Zalavár i u Keszthely, a uz predavanja bit će športski i rekreativni programi.

**KERESTUR** – Hrvatska manjinska samouprava toga mjesta 3. srpnja organizirala je hodočašće u Rijeku i na Trsat. Prema izvješću predsjednice Anice Kovač, hodočašće je bilo neka vrsta nagrade osobama koje su aktivne u životu tamošnjih Hrvata. Marijansko je svetište posjetilo četrdesetak Keresturaca.

**UMOK, UNDA, GORNJI ČETAR** – Po informaciji Anice Poljak-Šaller, predsjednice HKD-a Četarci, tri folklorne grupe iz dotičnih sel su zajedno bile na državnom kvalificiranju u Kapuváru. Umočki „Kajkavci” su prikazali Umočki pir, dokle Veseli Gradišćanci iz Unde takaj svadbenu koreografiju. HKD Četarci s proširenom koreografijom Štefana Kolosara „Četarski fašnjak” su bili jako pohvaljeni sa strane žirija, kot i drugi spomenuti ansambli. Za najbolje svirače su proglašeni Prisički tamburaši.

Podunavska smotra folkloru u Kalači

## Zahvaljujući gostima iz Rogotina, u Kalači se zaplesao i lindo

Ljeto je i u Bačko-kiškunskoj županiji ispunjeno brojnim kulturnim sadržajima, među kojima su i razne folklorne smotre, osim drugih i jedna od najstarijih, najpoznatijih koja se priređuje u Kalači. Naime od 24. do 27. lipnja u bačvanskom gradiću Kalači priređena je 18. međunarodna podunavska smotra folkloru, koja je pokrenuta još daleke 1968. godine. Zahvaljujući posredovanju Hrvatske manjinske samouprave grada Kalače i osobno njezinu predsjedniku, i ove je godine gostovala folklorna skupina iz Hrvatske.



Plesni par iz Rogotina  
u svečanoj povorci



Domaći plesači u prepoznatljivoj  
kalačkoj nošnji



Na svečanome mimohodu goste iz Rogotina  
pratili su i domaćini, predsjednik kalačke  
Hrvatske manjinske samouprave



Svojim je nastupom oduševilo  
i folklorno društvo iz Ukrajine

Smotra je u petak, 25. lipnja, otvorena već tradicionalnim mimohodom folklornih skupina kroza središte grada, Ulicom Svetoga Stjepana, od Gradske kuće do glavnoga trga i kalačke katedrale, a u povorci je sudjelovalo čak 28 skupina iz Mađarske i inozemstva. Mimohod su predvodili domaći plesači u prepoznatljivoj kalačkoj nošnji, a među sudionicima bio je i KUD «Marko Markota» iz Rogotina u Općini Ploče. Na kraju ulice, sudionici su se predstavili ispred «svečane lože», u kojoj su bili uglednici grada i uzvanici, među kojima generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov i treća konzulica Katja Bakija, a u društvu članova Hrvatske manjinske samouprave grada Kalače.

Kako nam uz ostalo reče predsjednik Bariša Dudaš, Hrvatska se manjinska samouprava od svog utemeljenja brine o tome da na podunavskoj smotri svake godine ugoste i jedno društvo iz Hrvatske. Tako su nakon folklorara iz Turanovca, zatim KUD-a «Željezničar» iz Osijeka i KUD-a Osijek 1862, ove godine ugostili KUD «Marko Markota» iz Rogotina. Njihovo je gostovanje dogovoreno prigodom boravka kalačkih Hrvata u Pločama, nakon što su pokrenuli uspostavljanje prijateljske suradnje Ploča u Hrvatskoj i Kalače u Mađarskoj. Cilj je da se Hrvatska predstavi na najvećim gradskim kulturnim manifestacijama poput Dana paprike ili Međunarodne podunavske smotre folkloru – dodaje Bariša Dudaš.

Predsjednik KUD-a «Marko Markota» iz Rogotina Mate Žderić i članica društva Renata Nikolac, nakon dugog i zamornog putovanja nisu skrivali iznenađenje, ali i oduševljenje domaćinima u Kalači. Kako nam rekoše, do njihova gostovanja došlo je u okviru postojeće suradnje Općine Ploče i grada Kalače, a napose Hrvatske manjinske samouprave i njezina predsjednika Bariše Dudaša. Rogotin se nalazi na samom ušću rijeke Neretve u more, a posrijedi je specifično mjesto sa slatkim i slanom vodom, kršem, kamenom, poljima i ravnicom, sve u jednom. KUD Rogotin koji je utemeljen prije desetak godina, nakon tragične smrti jednoga mladog člana i velikog zanesenjaka, njemu u čast, promijenili su ime u Marko Markota. Društvo ima tri sekcije: mandolinsku, plesачku i pjevačku, šezdesetak članova svih dobi, od djece do starijih, a njeguju običaje donjeg toka doline Neretve i Dubrovačko-neretvanske županije. Za Kalaču su pripremili mažurku, koju samo oni plešu, zatim žufu s otoka Pelješca, nasuprot njihovu mjestu, i dubrovačku poskočicu lindo.

Dubrovačka poskočica, poznata i kao lindo, najpopularniji je ples Dubrovnika i njegove okolice, koji se pleše uz pratnju starinskoga glazbala iz južne Dalmacije ljerice (trostruno gudačko glazbalo podrijetlom iz istočnoga Sredozemlja koje se iz Grčke potkraj XVIII. i tijekom XIX. stoljeća proširilo Jadranom, a danas je u živoj uporabi u Dubrovačkome primorju, Župi dubrovačkoj, Ko-



KUD «Marko Markota» iz Rogotina  
zaplesao je i lindo

navlima i na poluotoku Pelješcu, te na otocima Mljetu i Lastovu) premda se u prošlosti mogao izvoditi i uz pratnju mijeha (mišnice). Osim na dubrovačkom području, lindo se pleše i među Hrvatima u istočnoj Hercegovini.

Rogotinska je nošnja vrlo jednostavna, kako ističu moji sugovornici, u njoj se radalo i umiralo, a ona nam otkriva kako su jednostavno živjeli njihovi stari.

KUD «Marko Markota» iz Rogotina u Općini Ploče, osim u Kalači, sutradan, u subotu 26. lipnja, nastupio je i na Danu sela u Bačinu, gdje su se susreli sa svojim sunarodnjacima iz Bačine, također mjesta u Općini Ploče, koje je zbratimljeno s Bačinom.

S. B.

## Hrvatski i tamburaški tabor u Koljnofu



Dica iz 3. razreda pri kratkom igrokazu

Dvanaesti put je Osnovna škola „Mihovil Naković“ u Koljnofu organizirala za svoje učenike po završetku škole ovaj program. Najavilo se je prik pedeset dice, med kimi su ovo ljeto bili i dica iz Unde, a u tamburaškom taboru su sudjelivali i dica iz Tukulje. Svako dopodne su imala predavanja, govorne vježbe i različite aktivnosti. Tako su mogli učenici naučiti nekoliko igrokazov, novih jačak, pomoću karaoke programa i napravili su i plakate kimi su ukrali školsku aulu. Na jednodnevnom izletu u petak su pohodili selsku

hižu u Fertőszéplaku, kade su mogli od različitih biljkov napraviti namaze, ke su zatim i kušali. Tabor se završio s koncertom tamburaškog orkestra i prezentacijom rada u grupa.

Kako je rekla i direktorica ove ustanove Agica Sárközi, je jako srična da se dica ovako dobro čutu i da tako rado igraju na tamburi, ča se vidi i na tom da u pauza dalje vježbaju tamburaši i da se tako lipo čuje tamburaška muzika.

Ingrid Klemenšić

## Dan djece u Katolju

Za 29. svibnja ustrojen je cjelodnevni program za djecu. Oko 9 sati djeca su se okupljala u domu kulture. Nažalost, vrijeme im nije dogodilo, pa su neke programe mijenjali.

Djeca su bila oduševljena i rado su sudjelovala svim programima, počevši od polaznika vrtića, osnovnoškolaca pa do srednjoškolaca, koji su pomagali Ágiki Sipos. Ona je sastavila sva pitanja i cijeli program za pojedine skupine koje su se zvale Tate, Mame i Djeca.

Nakon natjecanja djeca su nizala bisere, pravili lutke od papira, crtala, bojila, savijala origame. I ovdje se pravilo sve zajedno s roditeljima. U podne su djeca dobila objed, paprikaš od krumpira s hrenovkama i kobasicom, te pecivo i čokoladu. Kuharice su bile Ana Horvat i Marija Gugan.

Nakon objeda dva klauna donijeli su punu vreću igračkaka, svako dijete je moglo izvući po jedan poklon.

Zatim su Tate i Mame trebali na vrijeme staviti pelene na lutku i dolično je obući. Pobjedile su Mame. Bilo je pitanja iz školskih dana: iz zemljopisa, povijesti i književnosti. I ovdje su Mame pobijedile.

Dječaci i djevojčice vukli su užu. Oko 7 sati palila se lomača, pekla se slanina na ražnju, pjevale se pjesme.

Djeca su s puno doživljaja s roditeljima krenula svojim kućama.

Guganka



## Bizonjska djeca po drugi put na Makarskoj rivijeri



Već po drugi put su imala mogućnost djeca 5. razreda bizonjske Dvojezične osnovne škole sudjelovati u Školi plivanja u Baškom Polju. Jure Mišković, ravnatelj osnovne škole „Stjepan Radić“ iz Božjakovine (kraj Zagreba), pružio nam je opet priliku da i mi sudjelujemo s njihovim učenicima u spemutoj školi. Najvažniji cilj nam je bio da se djeca družu i vježbaju hrvatski jezik i, naravno, da iskoriste priliku vidjeti Jadransko more u jednom najljepšem dijelu naše pradomovine. U taboru je bilo ukupno 119 djece, devetero od njih je došlo iz Bizonje. Ovo „ljetovanje“ je trajalo jedan tjedan, autobusom smo putovali do mora. Svakidašnji program je bio učenje plivanja i prije i poslije podne, u grupama. Uz plivanje dobili smo radne listove s izabranim zadacima da upoznamo bogatstvo primorskoga kraja i ljepotu Jadranskog mora. Pomoću radnih listova učili smo gramatiku, književnost, prirodu, čak i matematiku, samo ne u učionicama, nego na obali mora. Organiziran nam je izlet brodom u Makarsku, gdje smo pogledali Malakološki muzej sa svojom bogatom zbirkom školjaka i puževa. Bili smo pozvani i u mjesnu osnovnu školu, a ravnatelj ustanove Josip Kassa srdačno nas je vodio u svojoj školi. Nakon toga su nas bogato pogostili i predani su nam i darovi za uspomenu. Svaku večer smo imali neku zabavu ili zajedničke igre s učenicima iz Hrvatske, gdje su se djeca mogla slobodno družiti i sklopiti nova prijateljstva.

Treba istaknuti da ovo školsko ljetovanje je nam bilo ne samo jako lijepo nego i korisno, i ovim putem još jednom zahvaljujemo ravnatelju i kolegama osnovne škole iz Božjakovine za ovaj jedinstveni tjedan na Makarskoj rivijeri, što će svi sudionici iz Bizonje vjerojatno trajno čuvati u uspomena.

Foto i tekst: Ana Singer

**BIKE** – Mjesna Hrvatska manjinska samouprava priređuje hrvatski kulturni festival 17. julija, u subotu, u mjesnom domu kulture. Od 15 uri se očekuju gosti, a početo od 16 uri se služi hrvatska maša u mjesnoj crkvi. U kulturnom programu sudjeluju pjevački zbor iz Koprivničkih Bregov, jačkari zbora Sv. Cecilija i pjevački zbor Djurdjice iz Sambotela, KUD Glogovac, ženski zbor Ljubičica iz Petrovoga Sela, pjevački zbor Peruška Marija iz Hrvatskoga Židana i mjesni jačkarni zbor. Na balu svira petrovski Pinka-band.

**BUDIMPEŠTA** – Deseti budimpeštanski okrug (Majdan; službeno Kőbánya) već više od deset godina njeguje veze sa svojim prijateljima iz Vinkovaca. Ove godine u sklopu proslave Dana Sv. Ladislava pokraj istoimene crkve na Majdanu priređen je i nastup gostiju iz Vinkovaca koje su predstavljali folkloriši KUD Šumari. Priredbi je nazočio i vinkovački gradonačelnik Mladen Karlič, a domaćin je bio predsjednik tamošnjeg HMS-a Mate Filipović.

**BUDIMPEŠTA** – Profesori i učenici zagrebačkog Učeničkog doma „Marija Jambrišak” i dubrovačkoga Ženskog učeničkog doma, njih pedesetak, boravili su od 19. do 22. lipnja u prijateljskom posjetu HOŠIG-u. Za vrijeme njihova boravka razgledali su grad i njegove znamenitosti, posjetili muzeje i budimpeštanska kupališta te se družili.

## Glazbeni natječaj

Art-Mobil Team Kft. objavljuje natječaj za izradu novoga glazbenog djela na temelju pučke glazbe, odnosno za modernu obradu narodne glazbe. Natjecati se mogu samo pripadnici nacionalne manjine iz Mađarske i mađarske nacionalne manjine izvan granica. Mogu se natjecati samostalni glazbenici, glazbeni sastavi i orkestri. Natjecatelji trebaju poslati najmanje jedno, a najviše tri glazbena djela u trajanju od 4–5 minuta. Predaja natječaja je 15. srpnja, rezultati prvoga kruga objavit će se 25. srpnja, drugoga kruga 30. srpnja, a gala program bit će priređen 21. ili 22. kolovoza. O prijavljivanju možete sve naći na web-stranici:

[www.art-mobil.hu/palyazat](http://www.art-mobil.hu/palyazat).

Gotove radove treba poslati na CD, DVD nosačima u ured Art-Mobil Team Kft., na adresu 1410 Budapest, Postafiók 205. Najuspješniji će rad biti nagrađen sa 100 tisuća forinti, a među manjim nagradama je osiguranje studija, ulaznice za Sziget festival, CD kolekcije i drugo.

## Dani naselja u Pomurju

**Proslava Dana naselja u mnogim je mjestima omiljena priredba, to je dan kada se žitelji okupe da bi se družili, da bi seosku zajednicu ojačali i preko zajedničkih programa. U hrvatskim mjestima na Danu naselja uvijek je nazočna i hrvatska kultura, gosti iz Hrvatske, koji zorno potvrđuju da u tim mjestima živi hrvatska nacionalna manjina. Tako je to bilo i u Pustari, Sumartonu te Fičehazu.**



*U Pustari mladi više vole nove specijalitete*

**Pustara** svoj dan uvijek bilježi na Duhove. Drugo najmanje hrvatsko pomursko naselje vrlo je aktivno na polju športa. Nogometaši mjesnoga kluba uspješno sudjeluju u županijskoj ligi, pa nogomet nikako ne može izostati s priredbe Dana naselja. Prigodom tog dana uvijek se prisjećaju nekadašnjih mještana koji su dali svoje živote u svjetskim ratovima. Pred domom kulture kuhalo se u velikim kotlovima, a u domu se odvijao kulturni program u kojem su nastupali učenici okružne osnovne škole iz Serdahela, plesači i tamburaši KUD-a Sumarton.

**Sumarton** – Dan naselja uvijek započinje s tradicionalnom svinjokoljom, naime već sve rjeđe ima svinjokolja u selu, pa da se pomalo prikaže i taj stari običaj. Tako je to bilo i 19. lipnja ove godine. Sumartonski Dan sela

poznat je i po tome što vrlo mnogo gostiju dolazi iz raznih mjesta, jer ima najrazgranatiju, najširu suradnju i po Hrvatskoj, Sloveniji i hrvatskim regijama u Mađarskoj. Ove je godine uspostavljena nova veza, suradnja sa Vršendom. Za tu je suradnju zaslužan pokojni Sumartovac Štef Rodek, koji se oženio u Vršendu i bio je ondje djelatnik u kulturnom životu sela. Uvijek mu je bila želja da jednom i Vršendani upoznaju njegovo lijepo rodno mjesto. Premda Štef već nije mogao to doživjeti, njegova supruga Anka dovela ga u srcu sa Ženskim pjevačkim zborom iz Vršende. Pjevački je zbor s 12 članica, predvođenih Eržikom Vranešić, u Sumartonu izveo baranjske hrvatske pjesme i zadivio Sumartonce prekrasnom narodnom nošnjom svoga kraja. U kulturnom programu, u kojem su nastupale razne sekcije domaćega KUD-a, predstavili su se pjevači i novo-pečene suradnje – sa Šenkovcem. Glazbena udruga naselja Šenkovca nastupala je s muškim pjevačkim zborom te podmlatkom koji je izveo poznate međimurske «popevke».

**Fičehaz** – To malo selo na Danu naselja odista je nudilo svojim hrvatskim žiteljima i Hrvatima okolnih naselja nešto jedinstveno: koncert Vlade Kalembera, poznatoga hrvatskog pjevača. Za ostvarenje koncerta zaslužan je i donaćelnik Miklós Banyas, koji je u prijateljskoj vezi s tim pjevačem i koji obožava njegovu glazbu, a zna da je Vlado još uvijek vrlo omiljen među Hrvatima u Mađarskoj. Cjelodnevni se program odvijao po tradicionalnom scenariju: nogometna utakmica, natjecanje u kuhanju, bogat kulturni program s nastupom «vrtičaša», puhača iz Sumartona, nastupa tete Rozike Broz i drugih zabavljača, a od 21 sat sve do zore pjevao je Vlado Kalember za pomursku publiku.

*beta*



*Vršendski pjevački zbor u Sumartonu*

## Omladinski tabor „Glas Baranje“ 25–27. lipnja



*Sudionici tabora okušali su se u boćanju i nogometu*

Nakon više mjeseci dogovaranja (Koje ime dati taboru?), organiziranja (Tko će nazvati manjinske samouprave za pomoć?) i nervoznih trenutaka (Bit će dosta sudionika?) održan je prvi omladinski tabor u Kukinju, pod imenom „Glas Baranje“. Okupilo se tridesetak mladi iz naše baranjske regije: iz domaćinskog sela Kukinja, iz okolnih sela Pogana, Udvara, iz Mohača, iz Podravine, ali i iz Bačke, čak i iz Hrvatske, iz Duboševice, da se zajedno druže u zadnjim danima lipnja. Mi, organizatori, cijeli smo tjedan pomno pazili vremenske prognoze, nadajući se najboljem vremenu.

Sunčani petak bio je dobar početak. Oko 14 počeli su stizati gosti na kukinjski nogometni teren, gdje su postavljali svoje šatore. U 16 je Ivan Gugan u ime Udruge baranjskih Hrvata službeno otvorio tabor, pozdravljajući sve goste. Zatim je slijedilo kratko predavanje Milice Klaić Taradija o povijesti sela Kukinja, sa slikama, nošnjama i glazbom. Nakon malo odmora slijedio je popularni „Glazbeni vremeplov“, što smo za vrijeme tabora donijeli iz Kluba Augusta Šenoa u Kukinju. Ovoga puta smo Atila Kadar i ja iznijeli veći pregled hrvatske glazbene scene od Bijelog dugmeta pa do danas. Predavanje popraćeno hitovima imalo je jako velik uspjeh među mladima. Zatim smo večerali, što možemo zahvaliti Ivi Grišniku. Dok smo čekali najbolji dio programa prvog dana (tj. zabavu), vrijeme smo proveli sa sportskim aktivnostima. U duhu nogometnog prvenstva neki su uzeli loptu pa igrali nogomet, ali smo imali badminton, frizbi, još smo i boćenje isprobali. Dečki su se prvo protivili govoreći da je to šport za dalmatinske umirovljenike, ali na kraju krajeva smo se ipak dobro zabavljali, organizirajući međunarodno prvenstvo Mađarska–Hrvatska (2 : 1). U 21 je počela zabava s orkestrom Pinka iz Gradišća. Mnogi od nas još nismo imali prilike čuti ovaj sastav, ali uime svakoga mogu

reći da je noć bila izvanredna! Pinka je dala sve od sebe. Iako su oni navikli na veću publiku, i za nas su odsvirali najbolje pjesme hrvatske zabavne glazbe. I ovim putem im zahvaljujemo!

Drugi dan je počeo vrlo rano, u 9:30 došao je autobus po nas. Još umorni od tulumarenja, što se završilo samo nekoliko sati prije odlaska, svi smo prešli u Mišljen, gdje su slavili Petrovo. Mogli smo sudjelovati na misi, i nakon nje tamo dobili ručak. Nažalost, počela je padati kiša i cijeli dan nije ni stala, što je onemogućilo neke naše planove i umalo upropastila „kuće“ sudionicima tabora. Poslijepodne smo se vratili u Mišljen na kulturni program, pa opet u Kukinju, gdje je ovaj put kuhao Đuro Taradija, njemu možemo zahvaliti ukusnu večeru. Poslije toga pod vodstvom Andrása Mészárosa i uza svirku orkestra Baranja smo zaplesali, a zatim je započeo karaoke sa svakojakim pjesmama i katkad jako interesantnim izvedbama. Nekoliko nas imali smo snage još i za to da se opet vratimo u Mišljen, gdje je bio bal.



*Kuhali su kukinjski načelnik Ivo Grišnik i neumorni Đuro Taradija*

Završni dan je već svakome bio težak, zato smo započeli tek u 11 sati kada smo dobili ručak. Projekciju slika o najljepšim trenucima tabora možemo zahvaliti Aniti Mandić, koja je cijelo vrijeme bila s nama i dokumentirala sve lijepe, smiješne, nezaboravne trenutke. I njoj zahvaljujemo u ime organizatora.

Sve u svemu, prvi omladinski tabor u Baranji bio je uspješan. Svi oni koji nisu došli, mogu samo žaliti. Moći će to nadoknaditi tek sljedeće godine, kada planiramo tabor organizirati u Mohaču. Svi mi, koji smo sudjelovali u ovom taboru, postali smo bogatiji lijepim uspomena i novim prijateljstvima, iskustvima. Na završetku smo se rastali tako da se svakako vidimo do godine, ako ne i prije.

Ne bih počela nabrajati sve one kojima možemo zahvaliti ovaj uspjeh jer bih sigurno nekoga izostavila, zato ću reći samo jedno kolektivno HVALA NA POMOĆI!

*Dora Grišnik  
i ostali organizatori*



*Predsjednik Udruge baranjskih Hrvata Ivan Gugan u vijencu mladih djevojaka i Tomislava Taradija*

**SAMBOTEL** – Društvo sambotelških Hrvatov i mjesna Hrvatska manjinska samouprava po drugi put priređuju u dotičnom gradu Dan Hrvatov 11. julija, u nedjelju, početo od 15 uri. U 14 uri u crkvi Srce Jezuševu Štefan Dumović, židanski farnik, celebrira mašu, a II. Dan Hrvatov će na sambotelškom Glavnom trgu otvoriti Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave, Laslo Škrapić, predsjednik gradske Hrvatske manjinske samouprave, i Franci Jurašić, predsjednik Društva sambotelških Hrvatov, a svoj svetačni govor će održati i glavni pokrovitelj priredbe dr. Djuro Ipković, načelnik Sambotela. U otpodnevnom maratonskom folklornom programu nastupaju KUD Štrmec iz Hrvatske, sambotelški pjevački zbor Djurdjice, hrvatska grupa mališanov iz čuvarnice „Mesevár“, pjevački zbor Rozmaring iz Gornjega Četara, hrvatska dica iz Osnovne škole „Mihály Váci“, HKD Četarci, jačkari Narde, petrovski ženski zbor Ljubičica, HKD Gradišće iz Petrovoga Sela i mišani zbor Slavuj iz Hrvatskih Šic. Do polnoći će goste zabavljati petrovski Pinka-bend.

**PEČUH** – U sklopu ovogodišnjih Pečuških ljetnih igara, 13. srpnja (bude li kiše, 14. srpnja), s početkom u 21 sat, na otvorenoj pozornici u Ulici Káptalan je predstava Jalta-Jalta-musical, produkcija Narodnog kazališta Osijek. Predstava će biti titlovana na mađarskom jeziku.

## Natjecanje dvoprega u Bačkoj



Posljednjih godina natjecanje dvoprega u Bačkoj doživljava pravi preporod, a za vrijeme ljeta diljem županije organiziraju se natjecanja za Kup Bačke i danoga naselja. Tako je u nedjelju, 13. lipnja, na mjesnom hipodromu u bačvanskoj Gari održano već tradicionalno, cjelodnevno natjecanje dvoprega, koje je ove godine prošireno i na četveroprege. Kako nas je uz ostalo obavijestio Pál Faragó, koji nam je poslao i fotografije, na cjelodnevnoj priredbi okupilo se 1500-ak posjetitelja.

Na prijepodnevnom natjecanju za Kup Bačke natjecalo se 28 dvopregaša. Najbolji domaći natjecatelj bio je János Varga (Gara), koji je osvojio 3. mjesto. Prvi je bio Csaba Vinkó (Baja), 2. Vince Farkas (Domaszék), 4.

Pongrácz Horváth (Kéleshalom), 5. Bernadett Baumhagl (Aljmaš) i 6. János Sziráczi. Na popodnevnom natjecanju za Kup Gare, na kome je sudjelovalo čak 37 dvopregaša, najuspješnija domaća natjecateljica bila je Dalma Varga, osvojivši 4. mjesto. Prvi je bio Gábor Sípos, 2. Attila Ali Lajos, 3. Vince Farkas, 5. Attila Czákó, a 6. Gábor Vinkó. Prvi put ove godine priređeno je i natjecanje četveroprega. Od ukupno osam natjecatelja u četveropregu, 1. mjesto osvojio je najbolji domaći natjecatelj János Varga. Drugi je bio János Frei, 3. István Herceg, 4. Erzsébet Rác, 5. Gábor Vinkó i 6. Csaba Vinkó.

S. B.

Foto: Pál Faragó

ADGMU és a Helyi önkormányzatok szervezésében: A Helyi önkormányzatok szervezésében: **HRVATSKI OMLADANSKI TABOR**

**UM-TA**

2010.07.15 - 18.

**UMOK**

**Csütörtök/Cetvrtak** Čungam

**Péntek/Petak** Pinka Band

**Vijeciesics & Söndörgő**

**Szombat/Subota** Pinkica

**Vasárnap/Nedelja** **PAX**  
**Štrabanci**

szponzorok: HUNGÁRIA, CROATICA, CROATICA Kft., OKOLYVIZSÁG

## Čavoljci u Slovačkoj

Bunjevačka plesna skupina iz Čavolja nedavno je boravila u Nesvadyma, prijateljskom naselju Sentivana u Slovačkoj. Kako nam reče predsjednik čavoljske Hrvatske manjinske samouprave Stipan Mandić, Čavoljci su se predstavili spletom bunjevačkih plesova u pratnji Tamburaškog sastava «Bačka» iz Gare (na slici).

S. B.

Snimka: Akos Peli

